

SKOLĒNU RADOŠO DARBU KONKURSA “SVEŠO VARAI SPĪTĒJOT”

NOLIKUMS

Latvijas Okupācijas muzejs, sadarbībā ar Eiropas Parlamenta deputāta Riharda Kola biroju, aicina skolēnus piedalīties radošo darbu konkursā.

Katrā Latvijas ciemā, pagastā un pilsētā padomju okupācijas gados bija cilvēki, kuri dažādos veidos nesadarbojās un nepakļāvās okupācijas varai un saglabāja ticību Latvijas neatkarības atjaunošanai. Nepakļauties režīmam varēja dažādi — gan atklāti un aktīvi pretojoties, gan klusībā saglabājot savus uzskatus, vērtības un tradīcijas. Drosmīgākie īstenoja gan bruņotu, gan nevardarbīgu pretošanos - pievienojās vai atbalstīja nacionālo partizānu kustību, izplatīja skrejlapas un uzsaukumus, slēpa, glabāja un publiskās vietās pacēla Latvijas karogu. Taču nepakļaušanās izpaudās arī ikdienas izvēlēs — ģimenes un draugu lokā atzīmējot neatkarīgās Latvijas svētkus un piemiņas dienas, apmeklējot baznīcu, lasot aizliegto literatūru, dziedot padomju varai nevēlamas dziesmas, klausoties Rietumu radiostacijas vai atsakoties iestāties padomju jaunatnes organizācijās un Komunistiskajā partijā. Pretošanās okupācijas varai nav tikai stāsti, kas atrodami vēstures grāmatās. Mēs aicinām skolēnus atklāt un izziņāt pretošanās un nepakļaušanās stāstus savā ģimenē un dzīves vietā, lai saglabātu tos vēsturiskajā atmiņā un palīdzētu šiem stāstiem kļūt zināmiem plašakai sabiedrībai.

Latvijas Okupācijas muzeja krājumā glabājas dažādas liecības par pretošanos padomju okupācijas varai. Ekspozīcijā ir stāsts par Bruno Javoišu, kas 1963. gada 5. decembrī pacēla Latvijas karogu radiotornī Rīgas centrā. Šajā vietā padomju okupācijas gados neatkarīgās Latvijas karogu uzvilka vēl trīs reizes – 1945., 1957. un 1988. gadā. Lai godinātu Bruno Javoišu un citus nacionālās pretošanās kustības dalībniekus un atgādinātu gan Latvijas, gan ārvalstu sabiedrībai par nepieciešamību sargāt savu valsti, Latvijas Okupācijas muzejs vāc ziedojumus pieminekļa “Svešo varai spītējot” uzstādīšanai vietā, kur atradās radiotornis.

1. MĒRĶIS UN UZDEVUMS

- 1.1. Konkursa mērķis ir atklāt un godināt cilvēkus, notikumus un vietas, kas saistīti ar pretošanos un nepakļaušanos padomju varai.

2. UZDEVUMI

- 2.1. Veikt pētniecisko darbu par pretošanos un nepakļaušanos okupācijas varai, atspoguļojot kādu patiesu vēstures notikumu (piemēram, Latvijas karoga saglabāšanu un pacelšanu publiskās vietās, dalību pretošanās grupās, skrejlapu veidošanu, aizliegto svētku svinēšanu, utt.), izmantojot savas ģimenes un novada vēsturi;
- 2.2. Radīt stāstu un atklāt to radošā darbā - video, filmā, spēlē, komiksā u. tml.

3. DALĪBNIEKI

- 3.1. Konkursā piedalās 10.-12. klašu skolēni un profesionālās izglītības audzēkņi;

- 3.2. Maksimālais autoru skaits darbam ir 2 skolēni;
- 3.3. Ieteicams izvēlēties darba konsultantu – skolotāju, muzeja darbinieku vai kādu citu pieaugušo.

4. NORISE

- 4.1. Konkurss notiek no 2026. gada septembra līdz 2027. gada maijam;
- 4.2. Radošie darbi ar aizpildītu pieteikuma veidlapu (skat. 1. pielikumu) jāiesniedz, sūtot e-pasta vēstuli uz ip@okupacijasmuzejs.lv līdz 31. martam ar norādi “Konkursam “Svešo varai spītējot””;
- 4.3. Finālisti tiks izziņoti 2027. gada 16. aprīlī Latvijas Okupācijas muzeja mājaslapā, un dalībniekiem un viņu konsultantiem tiks nosūtīti e-pasti ar uzaicinājumu ierasties noslēguma pasākumā Muzejā;
- 4.4. Noslēguma pasākums, finālistu darbu prezentēšana un uzvarētāju apbalvošana notiks 2027. gada 6. maijā.

5. VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

- 5.1. Tēmas atbilstība konkursa mērķim un secinājumi;
- 5.2. Darba oriģinalitāte, radoša pieeja un noformējums;
- 5.3. Vēstures avotu izmantojums, prasme tos analizēt un interpretēt;
- 5.4. Darba nozīmīgums un tā iespējamā izmantošana ziedojumu vākšanas kampaņā pieminēklā “Svešo varai spītējot” izveidei. Labākie darbi tiks izmantoti publicitātei.

6. UZVARĒTĀJA NOTEIKŠANA UN BALVAS

- 6.1. Darbus vērtēs Latvijas Okupācijas muzeja speciālisti sadarbībā ar EP deputāta Rihards Kola biroju;
- 6.2. Izvērtēšanas komisija izvēlas labākos darbus, kuru autori un konsultanti aicināti piedalīties konkursa darbu prezentēšanas pasākumā 2027. gada 6. maijā;
- 6.3. Pēc finālistu darbu prezentēšanas muzejā notiks dalībnieku un konsultantu apbalvošana;
- 6.4. Konkursa finālisti dosies ceļojumā uz Briseli, kur apmeklēs Eiropas Parlamentu. Pirmo trīs vietu ieguvēji saņems arī papildu balvas, un viņu konsultantiem būs iespēja kopā ar skolēniem doties braucienā uz Briseli.